

Collegial-Tidende

for

Danmark og Norge.

Med kongeligt allernaadigt Privilegium.

Nr. 48. Den 27 November 1802.

Trykt i Kjøbenhavn hos Director Johan Frederik Schulk.

Undertegnede ere Redaktører, Forlæggere og Udgivere af
denne Tidende:

Christian Knudsen.

Peter Johan Monrad.

Justitsraad og Deputeret i det
danske Cancellie.

Justitsraad og Departementets
Chef i det danske Cancellie.

Offentlig Foranstaltning.

Ved Resolution, af 29 f. M., har Hs. Majestæt allernaadigt befalet: at, naar Tiender, som tilhøre offentlige Stiftelser, blive sæstesebige, skulle de overlades Tiendeyderne for bestandigt, naar en fuldkommen Erstatning for Tiendernes da havende Værd kan erholdes ved den derom imellem Stiftelsernes Inspecteurer og Tiendeyderne træffende Forening, hvilken da indsendes til Cancelliet til Confirmation; men, dersom sliq Forening ei kan opnaaes, skal derom desuagtet skee Indberetning til Cancelliet, forsynet med vedkommende Inspecteurs og Directeurs Betænkning.

For:

Fogvning.

(Slutning af Forordningen, hvorved paabydes en aarlig Afgift af Besiddelse, Nytte og Brug af faste Eiendomme i Kongeriget Norge, ic.)

IV. Om adskilligt, Udførelsen af de i denne Forordning indeholdte Bestemmelser og Oppebørselen vedkommende, med videre.

20) Jord- og Tiende-Afgifterne erlægges aarligt i de samme Terminer og paa de samme Skattetinge, som Hs. Majestæts øvrige Skatter. Bygnings-Afgiften betales derimod aarligt i 2 Terminer, nemlig: den halve Deel til hver 1ste April og den anden halve Deel til hver 1ste October.

21) Paa Landet oppebæres Jord- og Tiende-Afgifterne, ligesom i Ladestederne og Udliggerstederne Bygnings-Afgiften, af Fogderne og Grevskabernes Amtsforvaltere, som derfor aflægge Regnskab. Af Kjøbstædernes Bygninger og Jorder, samt af Tienderne af disse, forsaavidt de maatte være tiendepligtige, oppebæres Afgifterne af Magistraterne, eller, hvor ingen ere, af Byefogderne, som for Bygnings-Afgiften selv aflægge Regnskab, hvorimod de aflevere Jord- og Tiende-Afgifterne til vedkommende Fogder, som for samme under eet med Jord- og Tiende-Afgifterne af Land-Jorderne, aflægge Regnskab.

22) I Mangel af Betaling til Forsaldstiderne
inds

inddrives Afgifterne paa lige Maade, som Hs. Majestæts andre Skatter.

23) Ligesom i det Foregaaende er bestemt, i hvilke Tilfælde Eieren skal svare Jord- og Eiende-Afgifterne, og i hvilke Tilfælde Besidderen eller Brugerens skal udrede dem imod for en Deel af samme at nyde Godtgjærelse hos Eieren, saaledes blive ogsaa disse Afgifter, hvis fulde Beløb i øvrigt hæfter paa Eiendommene, i første Tilfælde hos Eieren, og i sidste Tilfælde hos Besidderen eller Brugerens at indfordre. Bygnings-Afgiften bliver derimod med det fulde Beløb at indfordre hos Eieren, der skal være ansvarlig for samme, hvorimod han har Regres til Leieren, eller hvem anden han har overladt Værelser eller andre Leiligheder i sin Bygning til Nytte og Brug, for den Andeel, denne af Afgiften har at udrede, og har desuden for denne Andeel samme Ret, som Huuseiere for resterende Huusleie.

24) Fra 1ste April 1803 beregnes Afgifterne, da Rentekammeret nærmere bestemmer, naar og hvorledes Beløbet fra den Tid kan erlægges.

25) Til i Overeensstemmelse med de foransøgte Regler at undersøge og bestemme de afgiftspligtige Eiendommes Bestaaffenhed og Værdie, og derefter at ansætte og beregne hver enkelt Afgift, vil Hs. Majestæt anordne særskilte Kjøbstæds-Commissioner og paa Landet i ethvert Amt saa mange Districts-Commissioner, som efter Om-
stæn-

flændighederne maatte ansees fornødne. Ved Forret-
 ningerne have Commissionerne at følge de approberede
 Instructioner, som dem af Rentekammeret blive med-
 deelte, og, naar Forretningerne ere tilendebragte, da
 over Afgifterne at aflevere til Stiftbefalingsmændene
 og Amtmændene behørigte Fortegnelser og Beregninger,
 som disse, med deres paategnede Betænkning indsende til
 Kammeret, der forestiller Hs. Majestæt dem, naar in-
 tet findes ved dem at erindre, til Approbation til Regel
 for Afgifternes Indsordring. Hs. Majestæt befaler
 derfor alle Embedsmænd og Betjenter, samt alle øvrige
 Undersaatter, at meddele bemældte Commissioner paa de-
 res nærmere Forlangende alle de Oplysninger, som de
 til de dem overdragne Forretningers hastigste Udførelse
 maatte behøve, saavelsom og til Eftersyn at udlaaue dem,
 eller og at give dem rigtige Gjenparter af alle i den
 Henseende fornødne Documenter, saasom Opmaalings-
 Forretninger, Korter, Jordbøger, Skjæder, Forpagt-
 nings-Contracter, med videre. Og, naar det befindes,
 at nogen enten ved forsætliggen urigtigt Opgivende eller
 ved de fornødne Oplysningers og Documenters forsæt-
 lige Tilbageholdelse har bragt det derhen, at han er ble-
 ven ansat at svare mindre i Afgift, end han kunde til-
 komme, da bør han for den forbigangne Tid, i hvilken
 han har betalt den mindre Afgift, erlægge dobbelt saa

meget, som det mere, han burde have betalt, og for den følgende Tid betale Afgiften efter rigtig Ansætning.

26) Naar og forsaavidt ellers den Maalestof, hvorefter den ved denne Forordning paabudne Jord-Afgift nu paalignes, i Tiden maatte findes mindre beqvem, og den Ansætning af Afgiften, som nu sker, desaaarsag da at burde for nogle forhøies og for andre nedsættes, vil Hs. Majestæt være betænkt paa en ligere Fordeling af denne Afgift, hvilken dog, naar den finder Sted, ikke skal drage til Følge for den forbigangne Tid.

27) Da i øvrigt de, Matriculskylden i Norge Tid efter anden paalagte, forskjellige Paabude forarsage ikke alene megen Vidtlostighed ved Oppebørselen og Rigtigheds Afstæggelse for samme, men og især megen Uvished for de Skattepligtige, der formedelsk Paabudenes forskjellige Benævnelser ofte kunne være i Tvivl om, hvad de ere pligtige at svare; saa har Hs. Majestæt ved denne Leilighed tillige taget under Overveielse, hvorledes endeel af disse Paabude, saavidt de ere almindelige, og saavidt det kan skee uden al for stor Afgang i de kongelige Indtægter, kunne være at forandre eller ophæve, og vil saaledes: at Proviantskatten, samt Munderings-, Udbrednings-, Standquarteer- og Foged-Arbeids-Pengene fra Begyndelsen af næstkommende Aar 1803 skulle aldeles ophøre at svares, imod at Leilændingskatten sørges med følgende Tillæg aarligen, nemlig:

i Aggershuus Stift, Nedre Tellemarkens og Bamble
Fogderie derunder indbegrebet, af hvert Skpd. Tunge
2 Rdlr. • Sk.

dog i Læsøe Præstegjæld i Guldbrandsdalens Fogde-
rie af hvert Skpd. Tunge ikkun . 1 Rdlr. 80 Sk.

i Christianssands Stift:

a) i Lister og Mandals samt Nedens og Raabøig,
delaugets Amter af hver Hund . 1 Rdlr. • Sk.

b) i Stavanger Amt af hver Løb . 1 Rdlr. 48 Sk.

c) i Øvre Tellemarkens Fogderie af hvert Skpd.
Tunge 2 Rdlr. • Sk.

i Bergens Stift:

a) i Sundhørs Fogderie, Yttre Sogns Fogderie uden
Nvamsøe, samt Gvulens Skibrede og Nordhørs
Fogderie af hvert Løb 1 Rdlr. 24 Sk.

b) i Sunds og Nordfjords Fogderie af hvert Løb
1 Rdlr. 32 Sk.

c) i Hardangers Fogderie, Yttre Sogns Fogderie in-
den Nvamsøe, Indre Sogns Fogderie samt Woss
Fogderie af hvert Løb 1 Rdlr. • Sk.

d) i Sundmørs Fogderie af hver Bog • Rdlr. 64 Sk

i Trondhjems Stift:

a) i Trondhjems Amt og Nordmørs Fogderie af hvert
Spand 2 Rdlr. 24 Sk.

b) i Romsdals Fogderie af hver Bog 1 Rdlr. • Sk.

c) i

c) i Nordlands Amt og Senjens og Tromsøe Fogderier af hver Bog Rdlr. 12 St.

Den Godtgjorelse, som i de herved ophævede Paabude hidtil har fundet Sted for visse Jorder og visse Personer, skal, i Overeensstemmelse med Anordningerne og de derom af Rentekammeret søiede Foranstaltninger, fremdeles komme Vedkommende tilgode med samme Pengebeløb, som forhen; dog i Henseende til Lehns-mændene med den nærmere Bestemmelse, at dem, i Stedet for at de hidtil for endeel ikkun have nydt Godtgjorelse i Udrednings- og Standqvarteer-Pengene af de Jorders Skyld, som de have beboet og brugt, fra næste Aars Begyndelse, uden Hensigt til hvor megen Jord de bruge, forundes hver saa megen Godtgjorelse, som nysnævnte tvende ophævede Paabudes Beløb af 1 Skpd. Tunge eller 1 Løb Smør eller 1 Spand Korn eller 2 Bog Fisk, een Gang for alle beregnet til en vis Sum, udgjør. Beboer og bruger ellers Een eller Anden af nærværende Lehns-mænd nu for Tiden høiere Skyld, beholder han, for sin Ombuds- eller Besiddelses-Tid, den deraf flydende større Godtgjorelse.

28) Endeligen vil Hs. Majestæt have den, ved kongelig Resolution af 20 Februar 1770, paabudne Afgift efter aarlig Taxation af smaae uskyldsatte Qvarnebruge ligeledes fra næste Aars Begyndelse ophævet.

Blan-

Blandede Efterretninger.

Om Bonden Gudmund Jonsen paa Skildinganæs i Island, uddraget af en til Cancelliet fra Biskop Vidalin indkommen Beretning.

Den 20 Mai d. A., da det om Morgenen havde seet ud til godt Veir, vare de fleste Baade paa Seltjarnernæs roede ud paa Fiskerie; iblandt disse Bonden Gudmund Jonsen paa Skildinganæs, der var selv femte i sin Baad. Henimod Middag blæste det op med en Storm fra Norden, saa at der hverken for ham eller andre var at tænke paa, videre at forsøge Fiskeriet. De satte derfor Alle Seil til og søgte Land; men, da Gudmund Jonsen just er kommen til den yderste Spids af Seltjarnernæs, seer han, at en Baad med 2 Mænd, der kommer langt bag efter ham, af de voldsomme Bølger kastes paa en Klippe noget uden for. Baaden kantrer, og der synes aldeles ingen Rædning muelig for de 2 Mennesker, der vare i den. Paa Øieblikket befaler Gudmund Jonsen sine Folk at roe til Klippen: de efterkomme hans Befaling; men Brændingen gaaer her saa høit, at de ansee deres Liv sat i den yderste Fare, hvis de vove sig til den kantroede Baad. Gudmund Jonsen beder med Tryglen sine Folk, af hvilke de 2 ganske have tabt Modet, at søge at rædde de 2 Mænd, hvoraf den ene kunde sees mellem Bølgerne, holdende sig fast ved den kantroede Baad. Men hine 2 af Gudmund Jonsens Folk ere ei

at

at formaae til at vove sig i den siensynligste Livsfare. Da Overtalelse ikke kan hjælpe, griber han til Trudsel mod dem og enhver af Folkene, der ei adlyder hans Befaling. Nu efterkomme Alle hans Bud, og midt i den skumrende Brænding slider Gudmund Jonsen med egen Haand den Ene af de Drukne, der nu aldeles er uden Mæle og Samling, løs fra Braget af Vaaden. Den anden var allerede længe forhen bortskyllet af Brændingen. Saa snart Gudmund Jonsen er udenfor Brændingen, sætter han igjen Seil til, og befaler at roe i al muelig Hast til den næste Gaard. Dog vælger han ikke den yderste Gaard paa Næsset, men Lamberstad Bispegaard, som han vidste, laae kortest fra Søen, ikkun lidet over et Bøsseskud fra hiin Gaard, og hvor tillige den bedste Pleie for den Drukne kunde formodes at kunne erholdes. Med samme Jilsærdighed, hvormed han havde ræddet den Drukne, bringer han ham i Land, da han, paa nogle Krampetrækninger nær, kun gav lidet Livstegn fra sig. Den Drukne blev her lagt i en god Seng, og behandlet efter bedste Skjønnende; der blev i Hast sendt Bud til Landphysicus, om at komme til Hjælp, og ved de af dennes duelige Amanuensis anvendte Redningsmidler begyndte den Syge efter 4 Timers Forløb at komme til sine Sandfers Brug, og var inden 24 Timer uden al Fare. To Dage efterat den Drukne, Bjarne Thordersen, var kommen sig og tagen bort fra

Bi-

Biskoppens Huus, tilstillede han Biskoppen 4 Rdlr., hvilke han, som en yderst fattig Mand, havde laant hos Kjøbmand Petrus i Reikevig, med den tilsoiede Begjæring, at disse Penge maatte leveres Gudmund Jonsen til lige Deeling mellem de 4 Folk, som vare paa Baaden med ham. "Ham selv", sagde han, "tør jeg intet byde; thidet vilde være en Fornærmelse for hans bekjendte ædle Character". Biskoppen modtog Pengene og affærdigede strax et Bud til Gudmund Jonsen med dem, med Underretning om deres Bestemmelse. Dagen efter indfandt Gudmund Jonsen sig selv hos Biskoppen, og fortalte ham, at han uden Henstand havde fikket disse 4 Rdlr. tilbage til Bjarne Thordersen, og tilsoiede derhos, at han aldrig vilde holde et Menneſte paa sin Baad, der ei uden Betaling vilde i lige Tilfælde vove sit Liv for andres Rædning. Biskoppen forestillede ham Resolutionen af 6 Juni 1787, og den Douceur, han ifølge Samme kunde vente sig, men han svarede med Bestemthed derpaa: "at han altid agtede at rædde sine Medmenneſters Liv; naar han kunde, men aldrig for Penge".

Efterat denne Sag, igjennem Cancelliet, har været Hs. Majestæt forelagt, har det behaget Allerhøiſtsamme, under 19 d. M., at resolve saaledes; "Vi tilſtaaе Bonden Gudmund Jonsen Guld-Medallien for ædel Daad, og tillade ham at bære samme, som et Hæders-tegn, paa Bryſtet".

(Fort.

(Fortsættelse af afgangne Grosserer Niels Brocks Testamente &c.)

22) Istedet for at sætte Penge i Kalk og Steen, til en Boelig, gives til 12 Enker eller gamle Enkemænd, eller og andre aldrende af Gifte og Ugifte, som dertil kunne være trængende og ikke kunne erhverve deres fornødne Udkomme, og alle som maatte være bekendte, at være af honet Familie, og have ført et christeligt og ordentligt Levnet, Renterne af den Capital . . . 23,530 Rdlr. saaledes at:

Litr. A, 4 nyde hver aarligt 104 Rd. er 416 Rd.

— B, 4 78 — . 312 —

— C, 4 52 — . 208 —

der udgjør i alt for de benævnte 12 Personer aarligt 936 Rd.

Af disse under Litr. A. anførte Legater skal Jomfru Kirstine Hansen, som jeg haver staaet Fadder til, og er opkaldet efter min salig Moder, samt tilforn har været i mit Huus, saavelsom den Huusjomfrue, der ved min dødelige Afgang maatte være hos mig og have forestaaet mit Huus, nyde hver for sig 1 Portion, nemlig 104 Rdlr. aarligt, saalange de leve og i Tilfælde, at de skulde indlade sig udi Ægteskab, da skal de selv hæve og kvittere for dette Legatum, som skal være deres Nærb uvedkommende. Dernæst vil jeg og, at de Tjenestefolk af Karle og Piger, som ved mit Dødsfald maatte være i min

i min Tjeneste, skulde nyde hver for sig en Portion eller 78 Rdlr. aarligen, saalænge de leve, af de under Littr. B. anførte Legater. Denne ovenmældte legerede Capital udbetales til de tvende Herrer Præster og de tvende Kirke-Værger ved vor Frelseres Kirke paa Christianshavn, samt tvende af min salig Kones Slægt og Arvinger, eller og af dem, som have tjent mig, til flerkste Udsættelse og Bestyrelse i den kongelige Kasse, eller paa anden lovforfvarlig Maade, hvorfor de samtlig skal staae til Ansvar, ligesom ingen af dem maae selv laane af denne Capital, saalænge de bestyre samme, med mindre de give dobbelt Bærdie og Sikkerhed for Laanet.

23) Til fattige trængende Huusarme, paa Christianshavn, til Hjælp til Brænde ic., gives Kenterne af den Summa 2,000 Rdlr. hvilken udbetales til de 2 Herrer Præster og Pleie-Commissionen for vor Frelseres Kirkes Sogn, for at besørge sikkert udsatte, enten i Kongens Kasse eller i sikker assureret Huuspandt her i Staden, og Kenterne til de 2 aarlige Terminer uddeelte til bemældte meest Trængende helst udi vor Frelseres Kirkes Sogn.

24) Til 7 borgerlige fattige Enker eller Enkemand, som have været Grosserere her, og af Stadens 32 Mand, eller andre reel Handlende her i Staden og paa Christianshavn, eller i dets Mangel til fattige og trængende Familier, som maatte have uopdragne Børn, af

Han-

Handels- og Præstestanden her, som leve gudsfrygtigt, dydigt og ædrueligt, og som ikke i Forveien have nydt noget af de forhen under 22 Post anførte Legater, gives til hver egentlig 1 Rd., der er for 7 Enker, Enkemænd, eller som mældt andre fattige Familier i deres Sted, hvortil udsættes den Capital . . . 10,000 Rdlr.

De overskydende Renter af denne Capital gives aarligt til Fattige til Linned og Klæder. Hvilken Capital udbetales til Formændene, og de 4 Ældste af de respektive 32 Mænd her i Staden, imod at de forbinde sig at besørge samme udsat i gode assurerede Huuspandter her i Staden, om den ikke skulde kunne faaes indsat udi den kongelige Kasse, og at Renterne hvert halve Aar paa redeligste Maade blive, som forbemældt, uddeelte; dog skal min og min sal. Kones Familie, endog i hvad Stand de have været, til Nydelsen af bemældte Legata, i alle Tilfælde præfereres, om nogen skulde mælde sig, at være dertil trængende.

25) Til velbemældte 32 Mænds Friestole til 2de Børns Holdelse i Skolen, for min salig Kone og mig, gives Renterne af . . . 600 Rd. Disse 600 Rdlr. udbetales til Directeurerne for denne Skole, som besørge samme sikkert udsatte, af hvilke Renter Læreren og Lærerinden ved bemældte Skole forlods skal nyde udi Nyeaars Douceur, hver 2 Rdlr.

(Fortsættelsen følger).

Ledige Embeder.

Under det danske Cancellie: Dybbø og Ramme Sognefald i Ribe Stift, 200 Rdlr.; det residerende Kapellanie til Michaelis Kirke i Fridericia og Anneret Errikhøe, 420 Rdlr., hvoraf svares 140 Rdlr. til Sognepræsten, Provst Hasse, for hans Embedstid; Lands Sognefald i Aggershuus Stift, 600 Rd.; Rintzervigs Sognefald i Bergens Stift, 469 Rdlr. 1 Mk. 15 Sk.

Befordringer og Afgang.

Under det danske Cancellie: Den 26 Novbr. er Sognepræsten for Bredstrup Menighed i Ribe Stift, M. A. Thomsen, beskikket til Sognepræst for Herslef og Biuf Menigheder i samme Stift; Sognepræsten for Hvidberg, Drum og Lødberg Menigheder i Aalborg Stift, D. Gottschalk, til Sognepræst for Mars og Haubroe Menigheder i Viborg Stift; Cand. Theol. P. C. Fussing til Sognepræst for Horne og Asdal Menigheder i Aalborg Stift; Cand. Theol. P. N. Hierfing til residerende Kapellan for Byrom, Besterøe og Hals Menigheder paa Læsø; Sognepræsten for Krarup Menighed, J. Bang, konfirmeret til Lærer ved Skolelærerseminariet paa Bredtvedt i Fyen; Personel-

Kapellan C. W. Amundin ligeledes til Sognepræst for
 Sommerup Menighed i Sjælland; Exam. Jur. H. Aa-
 boe til Sørenskriver over søndre Søndermørs Sørenskri-
 verie i Romsdals Amt; Exam. Jur. J. H. Aas lige-
 ledes udi Tromsøe og Senjens Fogderier under Fin-
 markens Amt; Cand. Chir. M. C. Rønne og A. F. W.
 Rühde til Reserve-Chirurger ved det chirurgiske Aca-
 demie i Kjøbenhavn; Regiments-Chirurg J. E. Wittas-
 sech til Chirurg i Slagelse Herred, Boeslunde, Kors-
 øer, Taarnborg, Lundsforlund, Gjerlev, Bemmelev
 og Hemmershøj Sogne undtagne, samt i Løve Herred
 i Sjælland.

Under det tydske Cancellie: Den 19 Novbr.
 er Cancellie- og første Secretair ved Overretten i Got-
 torf, H. E. Otte, beklædet til virkelig Cancellieraad;
 Borger M. Koopmann til Stadskammer i Glückstadt;
 Pastor til Neukirchen, J. Matthiessen, confirmeret
 som valgt Pastor til Ellerbüll under Lønder Amt.

Under Generalitetet: Den 19 Novbr., ved
 det nordensfjeldske Infanterie-Reg. er characteriseret Cap-
 tain v. Heyerdahl beklædet til Compagniechef: Second-
 Lieutenant v. Petersen til Premier-Lieutenant ved de
 Nationale, og Fændrik v. Harboe til Second-Lieute-
 nant ved de Gevorbne; Commandeuren for den 5 og 6
 Bataillon i det holstenske Landeværn-Regiment, Major

v. Smich, forflyttet i samme Egenkab til den 3 Batallion, og den ved Reg. à la suite staaende Oberst-Lieutenant v. Scheel beklædet til Commandeur for den 5 og 6 Batallion i bemældte holskenske Landeværn-Reg.; characteriseret Premier-Lieutenant v. Krebs, af den 1ste skånske Batallion let Infanterie, ansat som Premier-Lieutenant à la suite ved bemældte Batallion, og i hans Sted Fændrik v. Bruun beklædet til Second-Lieutenant; Fændrikkerne v. Jensen af det 1ste jydsk Infanteries Reg., v. Münster af det 3die jydsk, v. Meidel af Prinds Frederiks Reg. og v. Holstein af Livgarden til Fods, forundte Second-Lieutenants Character af Infanteriet; Godseieren H. Heedemann ansat som Major à la suite ved det holskenske Landeværn-Reg., og Second-Lieutenant à la suite v. Fleischer afgaaet fra det norske Jægercorps for at ansættes ved Landeværnet.

Under Rentekammeret: Den 17 November er Legations-Secretairen ved det kongelige storbritanniske Hof, A. H. Gyldepalme, udnævnt til Kammerjunker; Herredsfogden i Skads Herred, Ribe Amt, E. A. Tetens, til virkelig Kammerraad; og Fuldmægtigen ved Hs. R. H. Kronprindsens Chatolkæse, E. Tidemand, til Secretair; den yngste Svend ved Falkoneriet, P. Krog, ansat som Mestersvend, og Drengen P. Sæborg som yngste Svend ved bemældte Falkonerie.